Gemeente Bergen op Zoom

RVB23-0068

Voorlegger Raadsvoorstel

Onderwerp	: Begroting 2024 en Meerjarenraming 2025-2027
Nummer voorstel	: RVB23-0068
Datum voorstel	: 06-10-2023
Portefeuillehouder(s)	: Dhr. J.A.A. Pals
Contactpersoon	: Mevr. J.H.C.M. Wouts
Afdeling	: Financiën en Control
Contactpersoon Email	: j.wouts@bergenopzoom.nl
Contactpersoon Telefoon	: 0164-277892
Programmanummer en -naam	: 1. Bestuur en Ondersteuning

Voorstel:

1. De Begroting 2024 vast te stellen en kennis te nemen van de Meerjarenraming 2025-2027;
2. Het Uitvoeringsplan 2024 vast te stellen en kennis te nemen van het uitvoeringsplan voor de jaren 2025, 2026 en 2027;
3. Het college te machtigen om in 2024 maximaal € 26 miljoen kort geld (looptijd < 1 jaar) en voor maximaal € 35 miljoen lang geld (looptijd > 1 jaar) aan te trekken;
4. In te stemmen met de kaderstellende richtlijnen voor de Begroting 2025 van de verbonden partijen zoals opgenomen in de Begroting 2024;
5. Een aanvullend krediet van €1.200.000 beschikbaar te stellen voor de laatste fase parkeergarage Achter de Grote Markt en de hogere kapitaallasten te dekken uit de parkeeropbrengsten;
6. De middelen uit de liquidatie van NV Aangenaam in 2024 als volgt in te zetten: €1.050.000 ter dekking van het begrotingssaldo, €500.000 voor de plantbased ontwikkeling, €50.000 voor de doorontwikkeling van VVV Brabantse Wal en het restant te storten in de algemene reserve en te oormerken voor economische doeleinden.

Type voorstel:

☑ Kaderstellend
☐ Controlerend
☐ Rest

Zijn in het voorstel één of meer van de volgende aspecten van toepassing?

	Ja	Nee
Zijn doelen en/of effecten beschreven	☑	☐
Financiële consequenties	☑	☐
Gevolgen voor de schuldenlast	☑	☐
Inspraakverordening van toepassing	☐	☑

Communicatieparagraaf:

Op 24 oktober 2023 is er een carrouselavond waarbij raadsleden de gelegenheid hebben om vragen te stellen met betrekking tot de Begroting 2024-2027.

Samenvatting:

Het college van Burgemeester en Wethouders heeft de Begroting 2024 ter vaststelling en de meerjarenraming 2025-2027 ter kennisname aan de gemeenteraad aangeboden.

Behandeling en vaststelling van de begroting vindt plaats in de raadsvergadering van 9 november 2023.

Bijlagen: (geef aan of een bijlage is bijgevoegd of ter inzage is gelegd; benoem en nummer deze bijlagen)

Bijlage nr.	Omschrijving	Bijgevoegd/Ter inzage
1	Begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027	Reeds verstrekt
2	Bijlagenboek Begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027	Reeds verstrekt

Gemeente Bergen op Zoom

RVB23-0068

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering	: 09-11-2023
Nummer	: RVB23-0068
Onderwerp	: Begroting 2024 en Meerjarenraming 2025-2027

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. De begroting 2024 vast te stellen en kennis te nemen van de meerjarenraming 2025-2027;
2. Het uitvoeringsplan 2024 vast te stellen en kennis te nemen van het uitvoeringsplan voor de jaren 2025, 2026 en 2027;
3. Het college te machtigen om in 2024 maximaal € 26 miljoen kort geld (looptijd < 1 jaar) en voor maximaal € 35 miljoen lang geld (looptijd > 1 jaar) aan te trekken;
4. In te stemmen met de kaderstellende richtlijnen voor de begroting 2025 van de verbonden partijen zoals opgenomen in de begroting 2024;
5. Een aanvullend krediet van €1.200.000 beschikbaar te stellen voor de laatste fase parkeergarage Achter de Grote Markt en de hogere kapitaallasten te dekken uit de parkeeropbrengsten;
6. De middelen uit de liquidatie van NV Aangenaam in 2024 als volgt in te zetten: €1.050.000 ter dekking van het begrotingssaldo, €500.000 voor de plantbased ontwikkeling, €50.000 voor de doorontwikkeling van VVV Brabantse Wal en het restant te storten in de algemene reserve en te oormerken voor economische doeleinden.

Inleiding

De Begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 is aan u op 6 oktober 2023 aangeboden.

Dit is de tweede begroting die wij u aanbieden in deze bestuursperiode. In de vorige begroting maakten we een begin met het leggen van een stabiele basis. Niet voor niets werd de metafoor gebruikt van een gemeente die in de steigers staat. Er is nog altijd een hoop werk aan de winkel. Ook om die basis op orde te brengen. Daar zetten we elke dag onze schouders onder.

De eerste resultaten worden inmiddels zichtbaar. Zowel financieel als op de inhoud. We zien de schuldenlast teruglopen in 2024 en de solvabiliteit licht toenemen ten opzichte van de Begroting 2023. Er wordt hard gewerkt aan de 4 pijlervisies en aan de woningbouwversnelling. Ook voeren we de motie 'Bergen moet veiliger' uit en brengen we de veiligheids- en handhavingsorganisatie op orde. Tegelijkertijd blijkt de voorspelling dat de toekomst onvoorspelbaar blijft, nog iedere dag werkelijkheid. Die onvoorspelbaarheid wordt nog eens versterkt door de val van het kabinet. Voor 2024 en 2025 heeft Bergen op Zoom de zaken financieel op orde: in 2024

hebben we een sluitende begroting en in 2025 is er zelfs een overschot van 3 miljoen. Maar door het rijksbeleid voorzien we een tekort van 8,5 miljoen in 2026 en een tekort van zelfs 11 miljoen in 2027.

Beoogd maatschappelijk effect/doelstelling

Per programma is een doelenboom opgenomen, waardoor het snel inzichtelijk is geworden wat de doelstellingen per programma zijn en welke activiteiten we daarvoor gaan ondernemen in 2024. Een compliment is hier op z'n plaats richting de werkgroep uit de auditcommissie die die hiervoor actief aan de slag is gegaan en goede voorbeelden vanuit andere gemeenten heeft aangedragen.

Uitwerking voorstel

Autorisatie baten en lasten

Zoals opgenomen in de financiële verordening autoriseert de gemeenteraad de baten en lasten van de programma's in de begroting op programma niveau.

In het hoofdstuk 'De financiële Begroting 2024-2027' is een financieel totaaloverzicht van de begrote baten en lasten per programma opgenomen. De kolom 'begroting 2024' uit het financieel totaaloverzicht maakt onderdeel uit van de besluitvorming. Daarnaast is in het financieel totaaloverzicht de meerjarenraming 2025 – 2027 ter kennisname opgenomen. Ook is in dit hoofdstuk het overzicht van de taakvelden per programma opgenomen en het overzicht van de incidentele baten en lasten.

Uitvoeringsplan moederkredieten

Vanaf 2021 is besloten dat het uitvoeringsplan uit 5 onderdelen bestaat, te weten bedrijfsvoering/-middelen, vastgoed, openbare ruimte, riolering en onderwijshuisvesting (IHP). Voor bedrijfsvoering/-middelen, vastgoed en openbare ruimte was in totaal €7.500.000 per jaar beschikbaar. We hanteerden daarbij het principe "niet meer investeren dan afschijven", zodat het verder oplopen van de schuldenlast beperkt werd. In het Beleidskader 2024 is besloten om vanaf 2024 dit bedrag te gaan indexeren. Vanaf 2024 is €7.620.000 beschikbaar. Dit betekent dat er meer ruimte om te investeren is, en dat in de begroting rekening wordt gehouden met de kapitaallasten van die investering.

Voor 2024 willen we verdere stappen zetten in het realistisch plannen van de investeringsruimte. Dit betekent dat we de investeringsruimte in de begroting voor 2024 houden zoals deze eerder is vastgesteld, te vermeerderen met de prijsindex. (dat wil zeggen rekening houden met de kapitaallasten die passen bij de beschikbare investeringsruimte). De beschikbare ruimte is in totaal €9,6 miljoen voor bedrijfsvoering/-middelen, vastgoed en openbare ruimte en €7,2 miljoen voor riolering. Deze ruimte is inclusief de niet ingezette ruimte van 2020 en 2023. Gelet op de daadwerkelijke investeringen in de afgelopen jaren vinden wij dit voor 2024 een realistisch investeringsvolume.

Tegelijkertijd zien we dat dit keurslijf op termijn gaat schuren met het deugdelijk onderhouden van de gemeentelijke eigendommen op het afgesproken kwaliteitsniveau. Denk bijvoorbeeld aan wegen, bruggen, en straatmeubilair. Immers, een belangrijk principe is dat we gemeentelijke eigendommen kunnen onderhouden op een kwaliteitsniveau dat tenminste sober, degelijk en in elk geval veilig is. Voor de openbare ruimte wordt voor de langere termijn een structurele verruiming met 3 miljoen euro voorzien. Nader onderzoek is nodig hoe we de investeringsruimte - en ook de uitvoeringscapaciteit - kunnen vergroten en extra kapitaalslasten van een dekking kunnen voorzien. Dit pakken we in het 1e kwartaal van 2024 op.

Korte en lange financiering

Onderdeel van de begroting is het machtigen van het college tot het aangaan van financieringen met een korte (looptijd < 1 jaar) en lange (looptijd >1 jaar) looptijd.

Voor 2024 wordt voorgesteld voor de korte financiering uit te gaan van een bedrag van €26,0 miljoen. Dit bedrag is gebaseerd op het begrotingstotaal van de baten en sluit aan met de kasgeldlimiet 2024. Dit betekent dat het college maximaal tot een bedrag van €26,0 miljoen kortlopende gelden op kan nemen via rekening-courant of kortlopende leningen voor financiering van uitgaven.

Voor af te sluiten langlopende financiering stellen we een bedrag voor van €35 miljoen. Dit is €15 miljoen lager dan het beschikbaar gestelde bedrag in 2023. Dit lagere bedrag wordt veroorzaakt doordat er in 2024 minder leningen vervallen dan in 2023. In 2023 €42 miljoen tegen €20 miljoen in 2024. Bij een gelijkblijvende financieringsbehoefte dienen deze leningen (€20 miljoen) geherfinancierd te worden. Daarnaast wil het college de mogelijkheid om, afhankelijk van de ontwikkeling van de diverse rentetarieven, kortlopende schuld te consolideren (omzetten van kortlopende financiering in langlopende financiering) en/of financieringen met een uitgestelde stortingsdatum af te sluiten.

Richtlijnen/kaders verbonden partijen

De richtlijnen voor de begrotingen 2025 van de verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf verbonden partijen in de begroting 2024.

Krediet laatste fase Parkeergarage AGM

De investering is de laatste fase van een groter geheel. Deze laatste fase is onvermijdelijk omdat de parkeergarage lekdicht moet worden gemaakt; er ontstaat anders extra schade. De leden van de VvE (particuliere burgers) hebben een extra bijdrage voldaan aan de VvE die tezamen met de investering van de gemeente geïnvesteerd worden in de garage. Doordat de werkzaamheden o.a. vanwege corona geruime tijd hebben stilgelegen zijn de kosten nu fors hoger dan eerst begroot.

Om de laatste fase af te kunnen ronden dient het bestaande krediet met €1.200.000 verhoogd te worden. Hieruit komen vanaf 2025 €72.000 extra kapitaallasten ten laste van de begroting. Een deel van de verhoging van de

parkeeropbrengsten die we begroten vanaf 2024 (€636.000) willen wij nu inzetten voor de dekking van deze extra kapitaallasten.

Krediet huisvesting bouwclubs

In de raadsinformatiebrief U23-006292 (11 juli 2023) hebben we de gemeenteraad een update gegeven over de huisvesting van de bouwclubs. Hoewel het met moeite is gelukt om in deze begroting voor 2024 de eindjes aan elkaar te knopen, lukt het door de hiervoor genoemde uitdagingen niet om de benodigde investering (circa 4,5 miljoen euro) in te passen zonder andere afspraken met de gemeenteraad te schenden. Daarom leggen we uw raad in december scenario's voor hoe we tot afronding van dit langlopende dossier kunnen gaan komen en hebben we in de begroting 2024 daar geen rekening mee gehouden.

NV Aangenaam

In 2024 wordt de ontbinding van NV Aangenaam voltooid. Dit gaat leiden tot een eenmalig voordeel van ongeveer €2 miljoen. Daarvan draagt €1 miljoen bij aan het begrotingssaldo, wordt €500.000 ingezet voor de plantbased campusontwikkeling en €50.000 voor de doorontwikkeling van VVV Brabantse Wal. Het restant wordt geoormerkt voor economische doeleinden en gestort in de algemene reserve. Zodra de liquidatie is afgewikkeld, en het liquidatiesaldo definitief is, zullen we de raad daarover informeren.

Consequenties van het voorstel

De saldi van de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 zijn als volgt:

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Structureel begrotingssaldo 2024-2027	3.115 V	6.507 V	5.547 N	8.154 N
Incidentele baten en lasten	3.115 N	3.320 N	3.000 N	3.000 N
Saldo Begroting 2024-2027	**0 -**	**3.187 V**	**8.547 N**	**11.154 N**

De algemene uitkering loopt vanaf 2026 fors terug. Niet voor niets wordt dat jaar omschreven als het 'Ravijnjaar'. In 2026 krijgen de lokale overheden 3,4 miljard euro minder om hun taken uit te voeren. De VNG verwacht dat gemeenten dan niet langer in staat zijn om adequaat hun werk te kunnen doen, tenzij het Rijk terugkomt op deze enorme bezuiniging. Daarom adviseert de VNG om duidelijk te maken met welke tekorten afzonderlijke gemeenten te maken gaan krijgen. Zulke tekorten kunnen immers niet zonder gevolgen voor inwoners blijven. De Provincie Noord-Brabant ondersteunt de oproep van de VNG.

Ook wij ondersteunen het advies van de VNG. Net als veel andere gemeenten maken we daarom het effect van de enorme bezuiniging inzichtelijk. Tegelijkertijd gaan we er zeker niet op vooruitlopen dat de gesprekken met de rijksoverheid per se tot grote resultaten zullen leiden. Want hoe de kaarten bij de landelijke verkiezingen op 22 november ook worden geschud, ook een nieuwe regering zal met financiële krapte te maken krijgen. Daarom gaan we ons wel voorbereiden op 2026. Dat doen we door benchmarking en het uitvoeren van een rekeningscan.

Sinds 2021 is de inflatie fors gestegen. Hoewel de stijging inmiddels lijkt af te zwakken blijft de inflatie substantieel hoger dan voorgaande jaren. Voor de budgetten in de Begroting 2024 betekent dit een indexering van de inkomstenbudgetten met 3,9 procent (prijs materiële overheidsconsumptie). Ook voor de uitgavenbudgetten op de producten afval en riolering (gesloten systemen) hanteren we dit percentage. Echter zien we dat de bijstelling vanuit de Meicirculaire onvoldoende is. Voor indexatie van alle budgetten is een bedrag van 4,5 miljoen euro nodig te zijn, terwijl we daarvoor slechts 2,3 miljoen van het Rijk ontvangen. De bijstelling vanuit de Septembercirculaire wordt nog separaat aan de gemeenteraad voorgelegd, maar een ruwe inschatting laat een aanvullende compensatie zien van circa 1,5 miljoen euro. Daarmee resteert dan nog een verschil van 700.000 euro. Het voorstel is om de indexatie van de materiële uitgavenbudgetten (behoudens afval en riolering) terug te draaien en hiervoor een stelpost op te nemen op programma 1 (Bestuur en ondersteuning) van 2,3 miljoen euro. Tevens zullen we bij de behandeling van de Septembercirculaire voorstellen om de aanvullende compensatie toe te voegen aan deze stelpost.

Duurzaamheid

In de Begroting 2024-2027 is een paragraaf duurzaamheid opgenomen.

Risico paragraaf

Geïdentificeerde risico's

Risico-onderdelen	NvT	Laag	Neutraal	Hoog
1. Realiseren maatschappelijke effecten		X		
2. Politiek-bestuurlijk en draagvlak		X		
3. Imago gemeente		X		
4. Algemene en externe omgeving			X	
5. Veiligheid		X		
6. Financiën				X
7. Juridisch		X		
8. Planning		X		
9. Kwaliteit uitvoering		X		
10. Capaciteit organisatie en samenwerking partners		X		

Beheersmaatregelen risico's hoog

	Risico	Effect	Beheersmaatregel	Verantwoordelijke
1.	Financiën	Doordat de algemene uitkering in 206 en 2027 fors afneemt en de zorgkosten fors blijven toenemen is er een tekort in 2026 en 2027.	Lobby opstarten dat het Rijk de daling in de algemene uitkering vanaf 2026 compenseert.	College

			Lobby opstarten dat het Rijk de gemeenten voldoende compenseert voor de stijging van de kosten van WMO en Jeugd. Als derde maatregel bekijken waar binnen onze begroting bezuinigd kan worden (o.a. rekeningscan)	

Alternatieven

Een alternatief is niet mogelijk. De Begroting moet voor 15 november aan de provincie worden aangeboden.

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

De secretaris,

Mr. drs. ing. M. van Vliet

De burgemeester,

Drs. M. Mulder MSc.

Gemeente Bergen op Zoom

RVB23-0068

Raadsvoorstel

De raad van de gemeente Bergen op Zoom;

gezien het voorstel van het college van 6 oktober 2023, nr. RVB23-0068;

BESLUIT:

1. De begroting 2024 vast te stellen en kennis te nemen van de meerjarenraming 2025-2027;
2. Het uitvoeringsplan 2024 vast te stellen en kennis te nemen van het uitvoeringsplan voor de jaren 2025, 2026 en 2027;
3. Het college te machtigen om in 2024 maximaal € 26 miljoen kort geld (looptijd < 1 jaar) en voor maximaal € 35 miljoen lang geld (looptijd > 1 jaar) aan te trekken;
4. In te stemmen met de kaderstellende richtlijnen voor de begroting 2025 van de verbonden partijen zoals opgenomen in de begroting 2024;
5. Een aanvullend krediet van €1.200.000 beschikbaar te stellen voor de laatste fase parkeergarage Achter de Grote Markt en de hogere kapitaallasten te dekken uit de parkeeropbrengsten;
6. De middelen uit de liquidatie van NV Aangenaam in 2024 als volgt in te zetten: €1.050.000 ter dekking van het begrotingssaldo, €500.000 voor de plantbased ontwikkeling, €50.000 voor de doorontwikkeling van VVV Brabantse Wal en het restant te storten in de algemene reserve en te oormerken voor economische doeleinden.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 9 november 2023

De griffier,

Drs. E.P.M. van der Meer

De voorzitter,

Drs. M. Mulder MSc.